

8. 8. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změny trestního zákoníku v reakci na implementaci MIFID 2

Pod sněmovním tiskem č. 869 lze v současné době nalézt novelu spočívající v implementaci evropských předpisů regulujících trhy s finančními nástroji. Ačkoliv je zmíněná novela pojmenována jako „Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu – EU“, jedná se o soubor komplexních změn, jejichž cílem je řádně upravit tuzemské právní předpisy. Stěžejní část spočívá, jak název Novely napovídá, ve změně zákona č. [256/2004](#) Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.

Vedle daného zákona dochází ke změnám zejména v zákonech č. [15/1998](#) Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů, č. [21/1992](#) Sb., o bankách, č. [455/1991](#) Sb., o živnostenském podnikání, ale především také v zákoně č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním a zákoně č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník (dále jen „trestní zákoník“), který je předmětem tohoto textu.

Změna výše uvedených předpisů je reakcí na změnu evropských předpisů regulujících trhy s finančními nástroji, mezi které lze uvést především:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014 ze dne 16. dubna 2014 o zneužívání trhu (dále jen „Nařízení o zneužívání trhu“),
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/57/EU ze dne 16. dubna 2014 o trestních sankcích za zneužívání trhu (dále jen „Směrnice o zneužívání trhu“), nebo
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů.

Především na základě prvních dvou jmenovaných předpisů dochází ke změnám v trestním zákoníku. Ty jsou zejména terminologického rázu, jak dodává důvodová zpráva k návrhu zákona, s cílem zajistit eurokonformní soulad výkladu. Prvotní změnou je rozšíření dopadu trestních sankcí v ustanovení § 250 trestního zákoníku. V návaznosti na unijní předpisy dopadnou trestní sankce vedle regulovaných trhů také na mnohostranný obchodní systém a současné znění výše zmíněné skutkové podstaty v odstavci 1 písmenu a) bude obsahovat nejen současnou podobu rozšíření nepravdivé nebo hrubě zkreslené informace, ale nově postačí také pouhé poskytnutí takové informace. Pro naplnění skutkové podstaty trestného činu dle ustanovení § 250 tedy nově postačí pouhé sdělení informace i jen jediné osobě, bez toho, aniž by bylo umožněno více lidem se s takovou informací seznámit.

Podstatnou změnou je ovšem úprava znění ustanovení § 255 trestního zákoníku. Ten se nově rozděluje na dvě skutkové podstaty, a to § 255, který bude upravovat skutkovou podstatu zneužití informace v obchodním styku, kde došlo k největším změnám, a § 255a, který upraví skutkovou podstatu zneužití postavení v obchodním styku. Vzhledem k tématu tohoto textu se budu zabývat pouze ustanovením § 255 trestního zákoníku.

Ustanovení nového znění § 255 je koncipováno jako poruchový delikt. Dle odstavce 1 postačí, pokud informace, která není veřejně přístupnou, je způsobilou podstatně ovlivnit rozhodování v obchodním styku. K tomu musí být kumulativně splněny následující podmínky:

- informace musí být zveřejněna, zpřístupněna nebo sdělena třetí osobě,
- tato informace není dosud veřejně přístupná,
- musí podstatně ovlivnit dané rozhodování, a
- způsobí tím větší škodu nebo jiný závažný následek nebo tím opatří sobě nebo jinému větší prospěch.

Odstavec druhý předmětného ustanovení je kvalifikovanou skutkovou podstatou. Skutkové podstaty dle odstavce druhého se dopustí pouze osoba, která získala informaci při výkonu svého zaměstnání, povolání, funkce nebo jinak. Lze tedy analogicky poukázat na ustanovení článku 8 Nařízení o zneužívání trhu, které upravuje obchodování zasvěcených osob. Pro naplnění skutkové podstaty tedy bude zapotřebí:

- užití informace dosud neverejné,
- získané při výkonu svého zaměstnání, povolání, postavení, funkce nebo jinak,
- uveřejnění takové informace je způsobilé podstatně ovlivnit rozhodování v obchodním styku,
- tuto informaci využije nebo dá podnět k uskutečnění smlouvy nebo operace na regulovaném trhu nebo v mnohostranném obchodním systému nebo na organizovaném trhu se zbožím, a
- způsobí větší škodu nebo jiné závažný následek nebo tím opatří sobě nebo jinému větší prospěch.

Pro obě skutkové podstaty platí, že musí být spáchány vždy s úmyslem. Vymezení informace, na základě které by mělo být obchodováno, není natolik striktní jako v případě článku 7 Nařízení o zneužívání trhu. Tím se český zákonodárce vyhnul případným nepřesnostem či možným dvojím výkladům (zde lze například poukázat na judikaturu Soudního dvora Evropské unie v případě Lafonta C-628/13, kde bylo rozhodováno o tom, zda z informace musí být zřejmý dopad na směr kurzu investičního nástroje, nebo případ Geltl C-11/19 zda informací je okolnost či událost, u níž musí existovat reálná možnost, že k ní dojde).

Nezbytnou podmínkou bude vymezení informace a její způsobilosti podstatně ovlivnit rozhodování v obchodním styku. Vodítkem pro její vymezení nalezneme v ustanovení článku 7 odst. 4 Nařízení o zneužívání trhu. Rozumí se jí tedy informace, kterou „by racionální investor pravděpodobně použil jako součást základu pro svá investiční rozhodnutí.“[1]

Dále pro obě skutkové podstaty platí, že způsobená škoda musí být větší nebo musí způsobit jiný závažný následek nebo tím opatří sobě nebo jinému větší prospěch. Hranice výše škody takto stanovená představuje „ultima ratio“ trestního práva vyjádřeného v ustanovení § 12 odst. 2 trestního zákoníku. Způsobená škoda proto bude muset v souladu s ustanovením § 138 odst. 1 dosahovat částky nejméně 50.000,- Kč.

Pro ustanovení §255 odst. 2 platí další zmíněná podmínka a tou je užití informace získané při výkonu svého zaměstnání, povolání, postavení, funkce nebo jinak. Zde se domnívám půjde o transformaci článku 8 Nařízení o zneužívání trhu, který upravuje skutkovou podstatu obchodování zasvěcených osob. Zde je navíc podstatné, že tato osoba nemusí využít informaci pouze pro svůj prospěch, ale prospěch také třetí osoby, a to jak přímo, tak nepřímo. Užitím informace se nadto nerozumí pouze aktivní pokyn k obchodování, ale také zrušení takového pokynu nebo jeho změna.[2]

Novela trestního zákoníku reflektuje vývoj unijních předpisů. Ačkoliv Směrnice o zneužívání trhu

stanovuje minimální pravidla pro trestní sankce[3], dovolím si úvahu de lege ferenda. Osobně mi v novele trestního zákoníku chybí skutková podstata pro trestný čin manipulace s trhem. Definici nalezneme v článku 12 Nařízení o zneužívání trhu a vzhledem k přímému použití tohoto nařízení ji v novele zákona o kapitálovém trhu tuto definici již nenalezneme. Ačkoliv se manipulace s trhem vyznačuje vysíláním falešné informace, s cílem zkreslení kurzu investičního nástroje, čímž se liší od využití vnitřní informace, shledávám v dané činnosti vyšší společenskou škodlivost, neboť úmyslně daná osoba navozuje skutečnosti, které jsou způsobilé ovlivnit rozhodování v obchodním styku. Přesné vymezení manipulace s trhem, která může mít podobu technik, jako jsou „Painting the tape“, „Advancing the bid“ nebo „Market corners“, je dle mého názoru vážnějším projevem zneužívání trhu, a tudíž by zároveň měl obsahovat vyšší trestní sankci.

Mgr. Tomáš Rydval

[1] Článek 7 odst. 4 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014 ze dne 16. 04. 2014 o zneužívání trhu (nařízení o zneužívání trhu) a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/6/ES a směrnic Komise 2003/124/ES, 2003/125/ES a 2004/72/ES. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 19. 06. 2017]. Dostupné na [www](http://www.wwww), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Srovnej článek 8 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014 ze dne 16. 04. 2014 o zneužívání trhu (nařízení o zneužívání trhu) a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/6/ES a směrnic Komise 2003/124/ES, 2003/125/ES a 2004/72/ES. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 19. 06. 2017]. Dostupné na [www](http://www.wwww), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Srovnej článek 1 směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/57/ES ze dne 16. 04. 2014 o trestních sankcích za zneužívání trhu (směrnice o zneužívání trhu). In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 19. 06. 2017]. Dostupné na [www](http://www.wwww), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)

- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)